

LAGO D'ORTA:

GEHEIMTIP AAN DE MEREN

# ITALIAANS FLUISTERMEER



## Goed weggestopt in het Italiaanse Merengebied ligt een heel klein meer dat groots is in zijn schoonheid. Op naar Lago d'Orta, het geheime vakantieadres van veel Italianen.

TEKST RALF GROOTHUIZEN FOTOGRAFIE JEROEN BERENDS

Ook dit jaar boekten weer veel mensen hun Italiëreis aan het Gardameer, het Lago Maggiore of het Comomeer. Zij die wat verder reden, belandden in Umbrië en sloegen aan het Trasimenomeer de tenten op. Ook dit jaar was het op de campings en hotels aan de boorden van deze meren een internationale bedoening. Maar wie voortaan zijn oor goed bij de Italianen te luisteren legt, zal hen soms horen fluisteren over een meer dat nog helemaal van henzelf is, het Lago d'Orta. Het meer zie je amper liggen op de landkaart van Italië, het gaat ten onder naast de grote blauwe vlekken die het Lago Maggiore en Comomeer voorstellen. *Milanesi* tref je hier aan, het is een populaire weekendbestemming voor hen. Maar er zijn genoeg Italianen die het meer ook niet kennen, die niet bekend zijn met zijn stille beboste kusten, de slaperige middeleeuwse stadjes rondom en het piepkleine eiland middenin op nog geen 250 meter uit de kust van het stadje Orta San Giulio. Buiten Italië is Lago d'Orta nog onbekender. Natuurlijk, je treft er heus wel een handjevol Britten, Belgen, Duitsers en Nederlanders aan, fijnproevers vooral, maar dat zijn lang niet de aantallen die je tegenkomt bij de grote Italiaanse meren. Daar zijn hele dorpen verworven tot Noord-Europese enclaves.

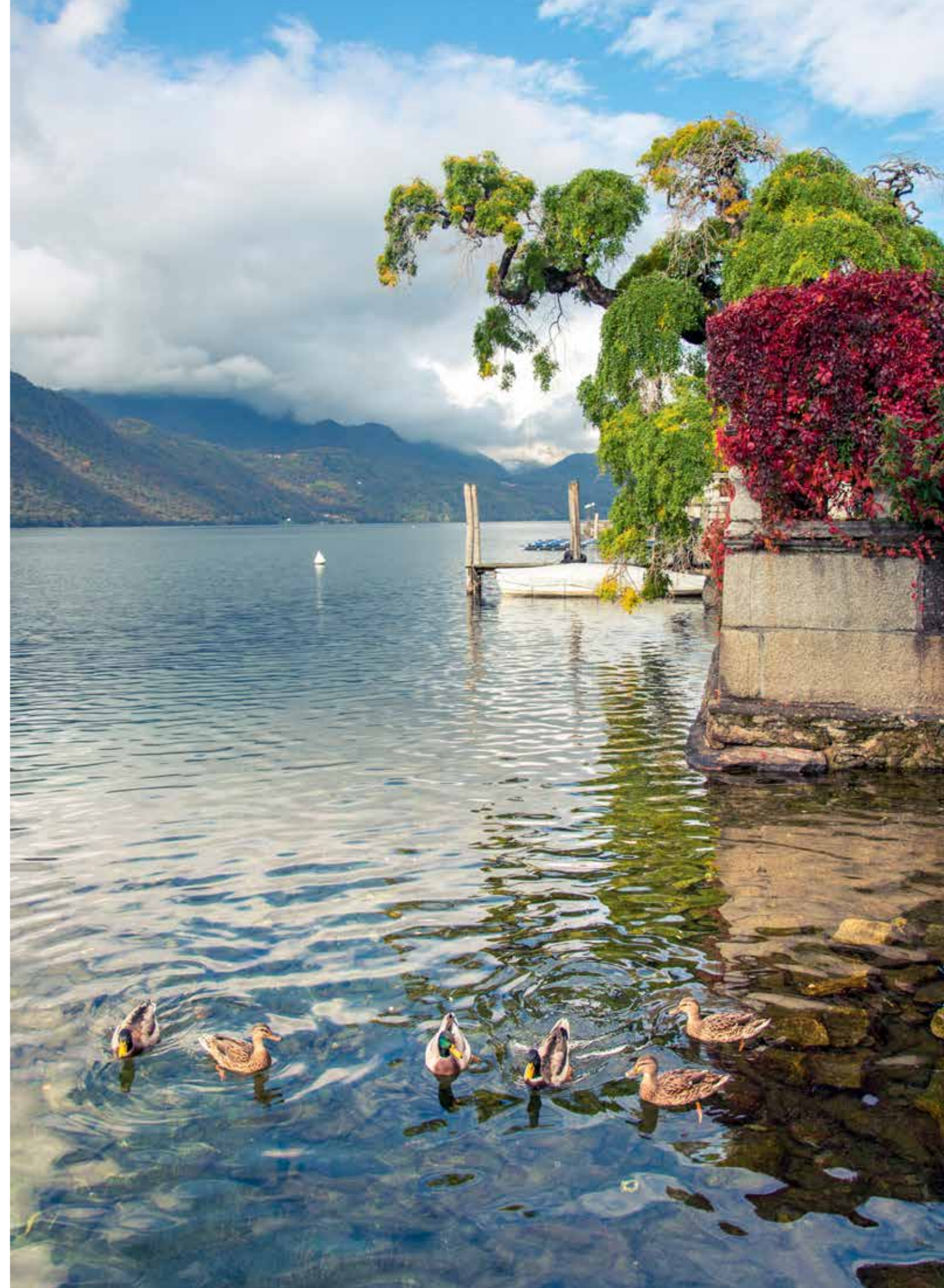
### Klein maar fijn

Een man staat voor de Gelateria Arianne op de Piazza Motta. Hij steekt zijn arm recht voor zich uit. Op zijn handpalm zit een vlinder. In zijn hand ligt een beetje water. Het beestje drinkt eruit. "Die vlinder komt hier al een paar dagen", zegt Frank. "Net als ik komt hij terug." Franco - 'zeg maar Frênk' - woonde jarenlang in Amerika, maar uit heimwee keerde hij terug naar zijn geliefde meer. Hij opende er een ijsjeszaak. "Ik was echt gelukkig in Amerika,

maar ik wilde hier weer wonen, in mijn geboorteplek." En geef hem eens ongelijk. Voor zijn neus ontvouwt zich een rustig kabbelend meer waar de zon een gouden gloed overheen heeft gelegd. Het meer is twee kilometer breed en dertien kilometer lang. De oost- en westzijden van het meer zijn omgeven door bergen. Boven op de toppen is vannacht nog verse sneeuw gevallen. In het centrum van het stadje is geen auto te zien. Alleen de Polizia Municipale mag hier stapvoets rijden. Trouwens, een beetje auto zou niet eens door de smalle straatjes passen. Net zoals het meer klein van stuk is, is alles hier klein. Restaurantjes worden nog gewoon gerund door families (papa en zoon in de keuken, mama achter de kassa en dochters in de bediening) en oude meneertjes zitten op plastic tuinstoeltjes voor hun favoriete bar, waar ze een borreltje drinken. Deze vriendelijke dorps sfeer hangt in alle dorpen rondom het meer. In Pettenasco is het niet anders. En in Pella ook niet. Klein, maar fijn. Precies wat we nodig hebben na het drukke en chaotische Milaan: iets rustigs.

### Italiaans schoolreisje

Orta San Giulio heeft heel wat mooie oude gebouwen en oude weggetjes. Mooi is de schuin aflopende Via Caire Albertoletti. Het is niet moeilijk te bedenken dat hier vroeger koetsen met paarden prinsen en prinsessen naar de oevers van het meer brachten. Maar ook vandaag zet dit straatje aan tot dromen. Bruid en bruidegom gaan gearmd over de oplopende straat in de richting van de Chiesa di Maria Assunta terwijl aan weerszijden de bewoners van het stadje op de balkons naar hen wuiven. In Orta San Giulio is een stevig paar wandelschoenen aangeraden. Boven Orta, op een heuveltop, ligt een verborgen schat. Deze heuvel is te







bereiken via de Via Gemelli, die vanaf de kerk naar boven loopt. De heuvel heet de Sacro Monte di San Francesco en is een van de negen 'heilige bergen' van Noord-Italië. Deze heuvels staan op de Unesco-werelderfgoedlijst. Dit kerkencomplex telt twintig kapelletjes, allemaal ter ere van Franciscus van Assisi. De wandeling werd ons als 'extreem kalmerend' aangeprezen door de eigenares van ons hotel Rocchetta Fiorita in Crabbia di Pettenasco. Maar wat blijkt, net nu wij er zijn, werd een blik met Italiaanse scholieren opengetrokken. In rijtjes wandelen ze van kapel naar kapel terwijl de leraar aan kop bij elke steen uitvoerig uitleg geeft. Italiaanse schoolreisjes, nog eens iets anders dan mijn schoolreisjes van weleer: een cultureel hoogtepunt was toen Walibi. Maar goed, als we het geluid van de schoolklassen even wegfilteren, bevinden we ons op een wonderschone plek. Midden in het bos staan kapelletjes met fresco's in verschillende stijlen, van de oude klassieken in de late renaissance tot rococo uit de achttiende eeuw. Tussen de bomen door zijn er nu en dan adembenemende uitzichten over het meer en het lagergelegen stadje. Nu is ook te zien hoe weinig verkeer er is op het meer. Er varen maar enkele bootjes over het glinsterende water.

### Tijden veranderen

Het meer heeft een tijdlang een slechte naam gehad. Ooit waren de wateren rijk aan vis, tot in de jaren twintig van de vorige eeuw aan de zuidkant van het meer, bij het stadje Omegna, fabrieken voor waterkranen werden gebouwd. Geen huis in Italië waarvan de kraan niet uit Omegna komt. Ook het wereldberoemde keukendesignmerk Alessi maakt hier zijn producten. De afvalstoffen gingen echter recht het meer in. In een paar jaar tijd geraakte het water extreem vervuild en durfde geen mens er meer in te zwemmen of vis uit het meer te eten. Maar de tijden zijn veranderd. Op steigers buiten Orta San Giulio staan mannen te vissen. En toen we eerder die dag spraken met Franco van de ijsjeszaak, adviseerde hij ons om 's avonds bij restaurant Leon d'Oro te gaan eten. "Vraag naar baars uit het meer", zei hij. 's Avonds lag er op onze borden een heerlijke *pesce persico*, en we zijn er niet ziek van geworden. Om maar aan te geven dat de condities waarin het meer zich nu bevindt, enorm verbeterd zijn. Langs de wegen liggen enkele campings, met strandjes, die in de zomer vol liggen met zon- en meeraanbidders.

### Via del Silenzio

In de haven aan de Piazza Motta staan enkele kapiteins naast hun *vaporetti* te wachten op klandizie die ze voor een paar euro naar het eilandje Isola San Giulio brengen, gelegen pal voor Orta San Giulio. "Ik vertrek over 10 minuten", zegt een van de kapiteins. Zijn zoontje poetst meeuwenpoep van de boeg van het bootje. Dat is mooi, want zo hebben we nog even tijd om bij de plaatselijke *salumeria* Orta Market twee broodjes met gorgonzola uit de nabijgelegen gorgonzolaprovincie Novara te laten maken. Op het eilandje







is er namelijk maar één horecazaak, en die is aan de prijzige kant. Bovendien moet je er binnen aan een tafeltje plaatsnemen. En wat is er lekkerder dan in de zon op een bankje met uitzicht op het meer een broodje op te peuzelen? Inderdaad, met een plastic tas met twee broodjes gorgonzola en twee koude biertjes nemen we plaats op de witleren banken van de boot. De Italiaanse operazanger Andrea Bocelli begeleidt de tocht, die nog geen twee minuten duurt. De rust die onze hoteleigenares had beloofd, vinden we inderdaad. Hier geen Italiaanse schoolklassen, maar een pad dat rond het eiland loopt en Via del Silenzio, 'straat van de stilte', heet. Borden begeleiden de wandeltocht het hele eiland rond. Een non uit het klooster van het eiland maakte de borden, met teksten die de stilte op het eiland beschrijven en hoe je ermee om moet gaan. "Luister naar de stilte. Luister naar het water, de wind en je voetstappen. De stilte is de taal van de liefde. De stilte is muziek en harmonie." En terwijl we lopen, overvalt ons een weldadige rust. Uren blijven we zitten op de muurtjes. Eten onze broodjes met gorgonzola en dutten bijna in. En als we dan bijna helemaal weg zijn, klinkt de toeter van de *vaporetto*. Laatste overtocht van de dag. 🌐

## LAGO D'ORTA: GRANDE-tips

### SLAPEN

#### \* Rocetta Fiorita

Rustig familiehotel in Crabbia di Pettenasco. Bij het hotel is een *osteria* waar je heerlijk kunt eten. Volgens menig Lago d'Orta-kenner eigenlijk veel beter dan de restaurants aan het meer zelf.

Vicolo Chiuso 8, Crabbia di Pettenasco, tel. +39 0339 7249756, [www.roccettafiorita.com](http://www.roccettafiorita.com), [info@roccettafiorita.com](mailto:info@roccettafiorita.com).

### ETEN & DRINKEN

#### \* Ristorante Leon d'Oro

Familierestaurant pal aan het meer. De leiding is in handen van twee ietwat strenge zussen. Aanrader is de in het meer gevangen vis, en met een beetje geluk kun je hem ook bestellen. Hier kun je ook overnachten.

Piazza Mario Motta, Orta San Giulio, tel. +39 0322 911991, [www.albergoleondoro.it](http://www.albergoleondoro.it).

### PRAKTISCH

Bij Sunny Cars huurden we een auto voor een rondje Lago d'Orta. Meer info: [www.sunnycars.nl](http://www.sunnycars.nl) of je reisagent.

Meer info over de streek: [www.orta.net](http://www.orta.net)